

‘Het gezin betaalt energiekosten voor industrie’

Erik van der Walle 3 december 2017 om 23:07

Toen directeur Donald Pols van Milieudefensie de hoogste baas van Essent over de vloer kreeg, moesten zijn collega's wel even slikken. Deze Patrick Lammers stond voor de milieubeweging toch symbool voor de vervuilende kolen- en gascentrales die het energiebedrijf tot een jaar geleden in bezit had.

„De grote boeman was hij”, zegt Pols. Wat kwam die doen?

Pols en Lammers blijken dezelfde zorgen te hebben over de oneerlijke verdeling van de kosten van de energietransitie. De rekening komt vooral bij de burger te liggen. Als er niets verandert, haken veel mensen al vóór de broodnodige energietransitie af. De kosten zijn volgens hen voor veel mensen eenvoudigweg niet op te brengen. Nog voordat de transitie is begonnen, hebben al 750.000 gezinnen moeite om hun energierekening te betalen. „Dus zullen we gezamenlijk de komende tijd aandacht blijven vragen om de energierekening betaalbaar te houden”, zegt Lammers.

Hoe ze wisten dat ze dezelfde zorgen deelden? Zowel Milieudefensie als Essent had toevalligerwijs een onderzoeksbureau laten analyseren hoe de energielasten in de praktijk verdeeld zijn. Toen ze dat zagen, gingen ze maar eens koffie drinken.

Voor Milieudefensie was eerder dit jaar onderzoeksbureau CE Delft [aan de slag gegaan](#). Conclusie: arme gezinnen betalen – in percentage van hun inkomsten – momenteel driemaal zo veel aan elektriciteit en gas als rijke gezinnen. Als er niets verandert, zal op termijn 17 procent van het budget van laagbetaalden opgaan aan energie.

Essent zette Ernst & Young aan de slag. Conclusie? Bedrijven betalen 1,8 miljard euro minder dan ze aan CO₂-schade veroorzaken, terwijl gezinnen 2,8 miljard méér betalen dan ze ‘veroorzaken’. Andere constatering: de bestaande energielasting – die samen met de Opslag Duurzame Energie 40 procent van de energierekening vormt – leidt tot „een onrechtvaardige verdeling van de lasten”.

Dit onrecht vormt de drive van Lammers van Essent om naar buiten te treden, ook al ligt dat voor een energiebedrijf wellicht niet zo voor de hand. „We gaan natuurlijk niet over inkomensverdeling in dit land, maar we zien nu al dat 7 procent van onze 2,5

miljoen klanten de rekening niet kan betalen. We vinden het heel goed dat minister Wiebes wil dat we de klanten met een betalingsachterstand nu ook niet meer in de zomer afsluiten. Dat mocht al niet in de winter. Maar daar lossen we het probleem niet mee op.”

Welles-nietesdiscussie

De energierekening kwam onlangs in het nieuws toen de Vereniging Eigen Huis aan de bel trok. Volgens deze belangenorganisatie valt de rekening de komende jaren [hoger uit](#) dan het kabinet voorspiegelt. De berekening leidde vooral tot welles-nietesdiscussies, onder meer met het ministerie van Financiën. „Dat is precies wat we nu niet kunnen gebruiken”, zegt Lammers. „We hebben geen tijd voor achterhoedegevechten. We moeten juist iedereen betrokken houden.”

Die betrokkenheid is vereist, gezien het prijskaartje. De weg naar een klimaatneutrale energievoorziening is immers niet gratis. Een bijna CO₂-vrij 2050 gaat volgens CE Delft gemiddeld zo'n 20 miljard euro per jaar kosten. Nu ligt dat op 5 miljard, in 2050 een kleine 40 miljard.

„En je ziet nu al dat de verdeling van de kosten volledig scheef is”, zegt Pols. „Bijna alle lasten worden door gezinnen en door het midden- en kleinbedrijf betaald. Het grote bedrijfsleven draagt bijna niets bij.”

Cruciaal volgens Essent en Milieudefensie is het vergroten van de transparantie. Over de energierekening, over de manier waarop er wordt gesubsidieerd. „De verdeling van lusten en lasten moet inzichtelijk zijn. Mensen krijgen anders het idee dat er een spelletje over hun rug wordt gespeeld”, zegt Pols.

Ook Lammers van Essent ziet dat de meeste lasten bij de gewone consument belanden. „Wij vinden dat je de grootste vervuilers meer moet laten meebetalen. Nu zie je dat grote bedrijven bij hoge hoeveelheden minder voor hun gas hoeven te betalen dan kleinere klanten. Die financiële bijdrage voor de vervuiling wordt dan dus minder. Je kunt overwegen om grootverbruikers minder korting te geven.” Het Planbureau voor de Leefomgeving concludeerde onlangs dat 55 procent van de aangebrachte milieuschade niet wordt belast – vooral om de verwerking van grondstoffen door bedrijven.

In het regeerakkoord wordt een aanpassing van de energiebelasting expliciet genoemd. En deze maandag ontvangt minister Wiebes (Economische Zaken en Klimaat, VVD) zo'n tweehonderd betrokkenen om te spreken over een vervolg op het Energieakkoord uit 2013. Pols is er duidelijk over. „Wij als Milieudefensie doen alleen

mee als de kostenverdeling een gelijkwaardige rol krijgt. Dus dat sociaal het derde thema wordt, naast de twee andere thema's, CO2 en de economie.”

Energierekening In 2021 is de energienota volgens minister Wiebes 175 euro hoger

De energierekening komt volgend jaar door hogere belastingen

gemiddeld 45 euro hoger uit. Dat rekende minister Wiebes (Economische Zaken en Klimaat, VVD) de Tweede Kamer donderdag voor. Voor 2021 komt de verhoging volgens hem uit op 175 euro. Als de plannen allemaal doorgaan, wordt bijna de helft van dit bedrag via een verlaging van de inkomstenbelasting teruggesluisd naar de burger.

Wiebes zegde toe het Planbureau voor de Leefomgeving te vragen om jaarlijks – in de Nationale Energieverkenning – de inkomensgevolgen van de hogere energierekening te bekijken.

Nu bestaat 40 procent van de rekening voor particulieren uit overheidsheffingen. Hierbij gaat het om de energiebelasting en de Opslag Duurzame Energie (ODE).

Vooraf de linkse oppositie vroeg zich donderdag af of grootverbruikers niet meer moeten betalen. Zij betalen bijvoorbeeld veel minder ODE op elektriciteit: die opslag bedraagt voor de eerste 10.000 kWh 0,0074 euro. Bij meer dan 10 miljoen kWh is de opslag 0,000131.